

Ole Henrik Magga gielladutkin

Čállosa vuodđun lea sáhkavuorru professor emeritus Ole Henrik Magga 70 jagi ávvusemináras Sámi allaskuvllas skábmamánu 15. beaivve 2017.

Ole Henrik Magga dahjege Ole Heandarat, Sámi allaskuvlla sámegiela professor emeritus, lea bargan gielladutkin measta 50 jagi. Dán geahčastagas govvidan ja guorahalan dan barggu, muhto datetge sáhtán guoskkahallat dušše unna oasáža das maid su bargguin sáhtášii buktit ovdan.

Ole Heandarat ii leat álgoálggus leamaš gielladutki, muhto baicce luonddudiehtaga dutki. Jagis 1968 son vulggii Osloi lohkat luonddudiehtaga fágaid, ja easka maŋnelis lohkagođii sámegiela – ja reasta lea dieđus historjá. Oainnán goit, ahte son lea álo bisson maiddá luonddudutkin, ja dat vuhtto maiddá das makkár son lea gielladutkin.

Dán čállošis muitalan vuos dan birra maid Ole Heandarat lea bargan gielladutkin, ja maid su barggut mearkašit midjiide. Dan maŋná muitalan juoidá das mainna lágiin son lea sáme-

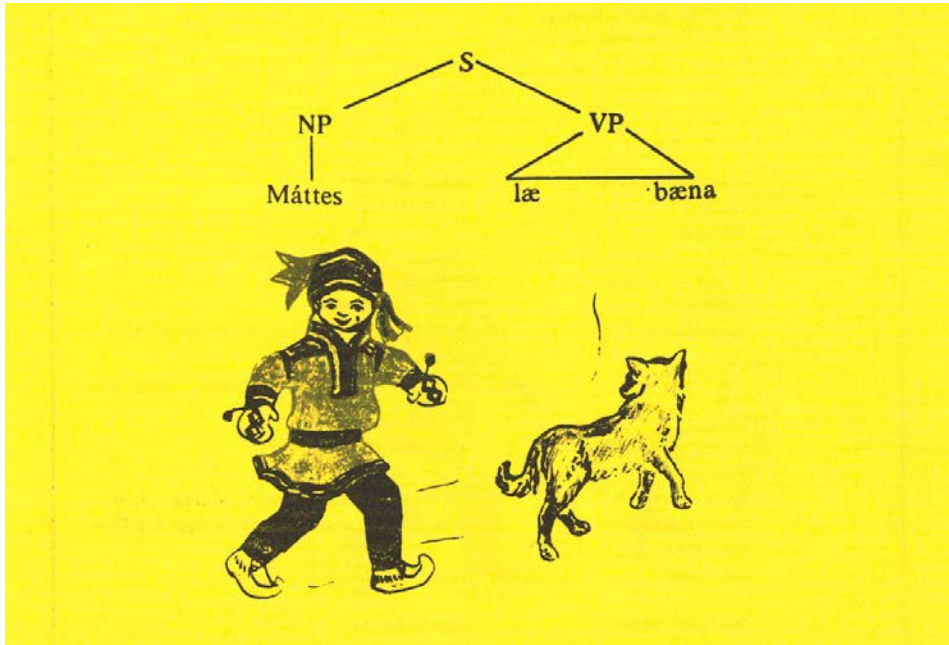
giela dutkan. Loahpas lea dehálaš jearrat manin son lea dan bargan.

Cealkkaoahpa dutki ja ollu eará

Ole Heandaraga vuosttaš gielladieđalaš čállosat almmuhuvvojede jagis 1974, golbma jagi ovdal go son čálii sámegiela magistarbarggu. Go geahččá man birra son lea háliidan čállosiiddis bokte earáide muitalit, de orru mángga láhkai nu ahte son ii leat olusge rievdan dán badjelaš 40 jagis: Juo 1970-logus son čálii sámegiela cealkkaoahpa birra (earret eará Magga 1978a), sámegiela čállingiela ja giellagáhttema birra (Magga 1975á), sámegiela jietnadat-oahpa birra (Magga 1976), iešalddes olles grammatihka birra (Magga 1978á) ja vel sámi dutkama birra obalohkái (Magga 1975a) – ja sámi skuvladili birra (Magga 1978b). Buot dáin surggiin son lea joatkán ain otná beaivvi rádjai. Ii oro vejolaš rehkenastit buot su dieđalaš čállošiid, muhto gielladieđalaš girjjiid son orru čállán vihtta, ja logiid mielde oanehut artihkkaliid.¹

Ole Heandarat lea dovddus sámegiela cealkkaoahpa dutkin. Son čálii

1 Eanáš dieđut bohtet ovdan Ole Henrik Magga dieđalaš bargguid bibliografijas (1974–2007) mii lea almmuhuvvon su 60 jagi riepmočállaga, *Sámi dieđalaš áigečállaga 1–2/2007*, siidduin 230–237. Dán čállošis namuhuvvojit dieđus maiddá publikašuvnnat čuovvovaš logijagis.

Govva 1. *Máhtes lea beana* Magga (1978a) mielde, ovdalaš dálá čállinvuogi.

magisttarbarggu (Magga 1978a) sáme-giela dábalamos sáni, *leat*-vearbba birra – ja dan birra mo dat geavahuvvo dakkár cealkagiin go *Máhtes lea beana* ja *Máhtes leat beatnagat*. Dát lea hui guovddáš oassi sáme-giela giellaoahpas, ja su dutkamuš lea ain áigeguovdil dál, go eará gielat vigget báidnit sáme-giela maiddái dákkár cealkagiin, dego mat Suoma bealde gos muhtumin gullo ahte *Máhtes lea beatnagiid*.

Maŋŋelis Ole Heandarát dutkkai ain stuorát cealkagiid main leat ain eanet vearbbat, ja áiggi mielde son čálii doavttirbarggu sáme-giela infinitiivva birra (Magga 1986). Dan dutkamušas son guorahalai ja analyserii measta

bealnot duhát iešguđetlágan cealkaga, ovdamearkka dihte *Báhpa duolvabiktasat dáidet bassojuvvot* ja *Mii háliidit dieđusge Guovdageainnu vuoitit*. Dán fáttá son lea maid maŋŋelis guorahallan mángga ovttaskas artihkkalis (omd. Magga 2004). Dán ja mángga eará fáttá dutkin Ole Heandarát lea leamaš njulgestaga pionearan – son han lea leamaš vuosttaš sáme-gielat dutki gii lea sáme-giela giellaoahpa ná ollu guorahallan, eaige earátge lean su ovdal aiddo cealkkaoahpa nu ollu dutkan.

Cealkkaoahpa lassín okta vehá ođđasut dutkansuorgin Ole Heandaragas leat leamaš sáme-giela sánit. Badjelaš logi maŋimus jagi son lea guorahallan

ja čilgen oalle ollu, earenoamážit dakkár sániid mat leat earenoamáš dehálaččat aiddo sámegillii ja sámi kultuvrii. Okto ja ovttas earáiguin son lea čállán mánja artihkkala, main boahdá ovdan man rikkis sámegiela sátnevuorká duođaid lea dalle go mii hállat omd. muohttaga, jienja dahje bohccuid birra. Earenoamážit muohtasániid son lea guorahallan davvisámegiela muhto maiddái máttasámegiela buohta (omd. Magga 2014). Ole Heandarát lea čájehan ahte ii leat doarvái bargat dušše davvisámegielain, jus háliida oaidnit man mánjgabealagat ja riggát sámegielat ja sámiid kultuvrrat leat. Vaikko mis livčče dárkilis dieđut buot muohtasániid birra mat su ruovttusuopmanis Guovdageainnus gullojit, de mis illá livččii diehtu das, maid mearkkašit máttasámegillii sánit dego *gebrie* 'garra siivu nu ahte guoddá' ja *skijle* 'jiekngarra guohton-eatnamis (muhto goikkis vuolde)', dahje *tjeltie* 'skabus, asehis skáva' ja *tsaapke* 'cuonošsiivu mii ii guotte sábehiid'. Dál mis lea ain eanet systemáhtalaš diehtu daid birra maid ja mánjalogi eará sáni birra. Earenoamážit dain dutkamušain mii oaidnit seammás maiddái luondudiehtaga dutki gii diehtá, makkárat iešgudetlágan muohtaslájat leat, ja mo dat šaddet.

Okta eará ođđasut dutkansuorgi Ole Heandaragas leage leamaš aiddo máttasámegiella, mii guhká leamaš su ruovttugiellan. Dan son sihkkarit

dovdá buorebut go oktage eará gii ieš ii leat Máttasámis eret. Davvisámegiela dutkit ja áššedovdit gal leat dán áigge ollu, muhto eará sámegielaid eai dutkka nu gallis. Go diehtit ahte ovdamearkka dihte máttasámegiella lea duođaid nu sierralágan giella ahte dan illá áddejit earát go sii geat dan hállat, de okta buot dehálamos girjjiin mii lea dán jahkeduháhis sámegielaid birra čállon dáidá leat *Sørsamisk grammatikk* (Magga & Magga 2012), man Ole Heandarát ovttas eamidiinnis Lájlláin leaba almmuhan. Juo das ovdal lea Ole Heandarát leamaš Lájllái ja Knut Bergsland rohkkái dehálaš veahkkain, go soai leaba bargan máttasámi-dáru- ja dáru-máttasámi-sátnegirjjiiguin (omd. Bergsland & Magga 1993).

«Magga čállinvuohki»

Ole Heandarát lea adnon dovddusin aiddo cealkkaoahpa dutkin. Dat lea dattetge vehá boastut. Lea gal riekta, ahte son lea dovddus earenoamážit sámegiela cealkkaoahpa dutkin ja cealkkaoahpa son dieđus lea ollu dutkan, muhto sámegiela historjjá geahččanguovllus ollu stuorát bargu lea leamaš dat, masa son geavahii measta olles 1970-logu. Orru oainnat leamen nu ahte son geavahii eanemus áiggi ođđa čállinvuohkái, mainna maiddái dát teaksta lea čállojuvvon.

Dán oktavuođas sáhttit geahččat vel guhkkelebbui historjái ja muitit

makkár lea sámi čállinvugiid historjá. Jus hui oanehaččat jurddaša dušše Norgga beale dili, de ovdal go sáme-giela dutkanásahusat ihte Sápmai, de olles riikkas lávii leat dušše okta olmmoš, okta professor ain hávil, guhte barggai sáme-gielain. Oslo dahjege Kristiánia universitehta vuosttaš sáme-gielprofessor lei Jens Andreas Friis (1821–1896), ja mii ain hállat nu gohčoduvvon Friisa čállinvuogi birra mii ain oidno sáme-giel Biibbalis man son almmuhii 1895:s. Friis maŋŋá sáme-giela professorin biddjui Konrad Nielsen (1875–1953), gean čállinvuogi mii maiddái dovdat earenoamážit su sátnegirjji bokte. Dasto Nielsena maŋŋá professorin šattai Knut Bergsland (1914–1998) gii lei Ole Heandaraga oahpaheddji 1970-logus. Dalle lei anus nu gohčoduvvon Bergsland ja Ruong (Israel Ruong 1903–1986) čállinvuohki, man soai leigga hutkan 1950-logus. Dat čállinvuohki lei dattetge anus dušše Norgga ja Ruota bealde, muhto Suoma bealde atne áibbas earálágan čállinvuogi, man Suoma beale lappologat ledje ráhkadan. Davvisáme-gielagiin ii lean oktasaš čállinvuohki nugo dán čállošis dál lea.

Sii geat dovdet Ole Heandaraga, dihtet man divrras sáme-giella sutnje lea, ja man dehálažžan son atná dan ahte sáme-giella geavahuvvo álo go fal vejolaš. Mánegasat dáidet diehtit dange, ahte Ole Heandaragat lea 1970-logus ovtta eará sámiiguin ráhkadan dav-

visáme-giela oktasaš čállinvuogi. Lei aiddo Ole Heandaragat guhte barggai Sámi giellalávdegotti jodiheaddjin sul-li vihtta jagi dalle, dassáži go oktasaš čállinvuohki šattai duohtan, dohkkehuvvui ja váldojuvvui atnui. Aiddo son leage muhtumin gohčoduvvon váldoplánejeaddjin dán barggus (gč. Aikio 1987: 469). Dehálaš vuodđojurdda dán barggus lei dattetge ovtta bargu miehtá Sámi, ja dan sivas Ole Heandaragat ieš ii leat goassege namuhuvvon dálá čállinvuogi áhččin seamma láhkai go mii lávet hállat Friisa, Nielsena dahje Bergsland ja Ruong čállinvugiid birra. Son ii várra oba hálit ge ahte dálá čállinvuohki gohčoduvvošii Magga čállinvuohkin, muhto dalle go lea su barggu birra sáhka, de oažžu dan várra dahkat.

Lea juohke dáhpáhusas dárbu deatuhit, ahte Ole Heandaraga bargu sáme-giela čállinvugiin lea leamaš stuorát ja dehálut – ja mihá váddásut – go dat maid son lea bargan sáme-giela cealkka-oahpain: logiid mielde čállinvuohke-evttohusat ja čoahkkimat miehtá Sámi, jahkeviissaid. Su bargu čállinvugiin johtá ja eallá dál min mielde juohke sajis, juohke beaivve. Vaikko sáhttit dušše árvádallat man galle bargodiimmu son lea bidjan oahpahit earáide dán čállinvuogi 1970-logu rájes, de dat liikká berrešii boahtit oidnosii su stuorámuš gielladieđalaš bargun. Dát bargu ii leat dieđus gáibidan dušše fitmes gielladutki, muhto maiddái dakkár fenomenála

sámi diplomáhta go son lea. Ieš son govvida dán barggu earret eará čállošis «Davvisámi čállinvuohki: čállinvuohkebargu 1973 rájis» (Magga 1985a).

Sáhttit maid muitit dan ahte ovdal go Ole Heandarát šattai Sámi allaskuvlla professorin 1997:s, de son nammaduvvui Oslo universitehta professorin juo logi jagi ovdal. Gii nu leage leaikkastallan láhkai fuomášahtán, ahte dát lei oalle lunddolaš, dasgo Oslo universitehta sámegeielprofessoriid gelbbolašvuodagáibádussan orui áiggiid mielde šaddan ođđa čállinvuohki, ja Ole Heandaragas maiddái lei dakkár. Dál dat virgi lea dattetge juo heaittihuvon, ja mii oažžut luohhtit dasa ahte ođđa čállinvuogit eai leat šat boahhtimin ja nu Magga čállinvuohki bissu.

Ole Heandarát lea čállán dieđalaš artihkkaliid mángga earáge fáttás. Giellaprofessora bargun leamaš dieđus maid oahpaheapmi, man birra su ávvusemináras ledje sierra sáhkavuorut, nugo maiddái dan birra maid lea bargan báikenamaiguin ja gielalaš olmmošvuogiatvuodáiguin. Go dasa lassin galgá muitit man ollu sus leat leamaš maid buot eará hui dehálaš doaimmat, de lea beanta imaš ahte Ole Heandarát ii leat ii mange muttus heaitán gielladutki bargguid – orru baicce, ahte son lea almmuhan gielladieđalaš publikašuvnnaid measta juohke jagi juo badjel 40 jagi.

Lea dieđus maiddái namuhan veara, ahte Ole Heandarát lea leamaš guovddázis álggaheamen *Sámi dieđalaš áigečállaga* 1990-logus. Son lea maid doaimmahan okto *Sámi dieđalaš áigečála* 1/1999 ja earáiguin *Sámi dieđalaš áigečála* 1/2004. Ii soaitte leat imaš, ahte son lea maiddái dat guhte lea čállán eanemus dutkanartihkkaliid *Sámi dieđalaš áigečállagii*, ná iešguđetlágan fáttáid birra: «Knut Bergsland ja su bargu sámi báikenamaiguin» (Magga 1994), «Muhtun čuolmmat sámi cealkaoahpas» (Magga 2002), «Veahkkevearbbaid guossis fas» (Magga 2004), «Muohatearpmaid sisdoallu ja geavahus» (Eira ja earát 2010), «Johan Turi čállin» (Magga 2012) ja «Lullisámegeiela muohtasánit» (Magga 2014).

Sámegeiella ovdal, dál ja boahhteáiggis

Ole Heandarát lea leamaš vuosttaš sámegeielat dutki gii lea guorahallan sámegeiela grammatihka nu ollu go son lea dahkan. Ovddit gielladutkit leat gártan vuos oahppat giela ja dasto geahččalan govvidit dan maid leat earáin gullan ja lohkan nu bures go leat nagodan. Ole Heandarát ges lea juo álggu rájes vuolgán johtui buot vejolaš metodaiguin oktanaga. Su magisttarbarggus ledje vuoddomateriálan dadjat juo buotlágan teavsttat ja dutkamušat sámegeiela birra. Barggu álggus son muitala dasa lassin dan, ahte sus leat

materiálan maiddái buotlágan cealkagat maid lea gullan iežas fulkkiin, ja de loahpas maid cealkagat maid son ieš lea ráhkadan go lea sámegiela. Son lasihastá vel, ahte lea dárbbu mielde sihkkarastán ja jearran earáid oaviliid dalle go ii leat leamaš áibbas vissis das ahte dohkkehitgo earát buot cealkagiid maid ieš lea ráhkadan. Dákkár lahkonaanvuogis ovtastuvvet gielladutkama buot váldometodat maida leat addon dakkár namat go *intuivšuvdna*, *introspekšuvdna*, *empirisma*, ja *eksperimentašuvdna*. Dáid metodaid Ole Heandarát govvidii iežas magisttarbarggus, ja dáid son dasto geardduhii seamma vuđolaččat iežas doavttirbarggus logenar jagi maŋjel (Magga 1986: 3–4), ja dat vuhttojit dieđus maiddái eará dutkamušain maid son lea čállán.

Vaikko Ole Heandarát šattai gielladutkin 1970-logus mii lei nu gohčoduvvon generativisttalaš gielladiehtaga áigodat, de son ii oro goassege fillehallaan badjelmeare mohkkás teorijaiide maid sisa ealli gielat sáhttet láhppot. Earenoamážit go lohka su cealkkaoahpalaš dutkamušaid, de millii bohtet baicce Suoma beale sámegiela dutki Paavo Ravila (1951: 120) dovddus sánit, maid mielde «buoremus giellaoahppa lea dat, mas valjis, luohtehahti ja bures ordnejuvvon materiála hállá ieš iežas beales».² Buot dat, maid Ole Heandarát lea sámegiela birra čállán, bissu sihkkarit ollásit

áddehahttin boahttevaš jahkečuohái, vaikko máŋga motadutkamuša šaddet áibbas áddemeahttumin. Su sámegiela čállosat bissot maid buoremus ovdamearkan das, man lunddolaččat ja njuovžilit sámegiela sáhttá geavahit maiddái diehtaga giellan.

Ole Heandaraga geahččanguovllut eai dattetge leat dušše beare dás ja dál, eaige dušše boahtteáiggi hástalusain maid birra son ieš muitalii ávvusemináras ja maid birra lea fas gieskat čállán (Magga 2017). Son oaidná dálá dili maiddái historjjá geahččanguovllus. Son ii leat dušše joatkán dan barggu man su ovdavázzit leat bargan, muhto son lea iešalddes hui diđolaččat goallostan iežas dan guhkes dutkiráidui man ruohttasat leat juo 1600- ja 1700-loguin. Seamma láhkai go dál lea áigi ávvudit Ole Heandaraga, de son lea álo addán gudni earenoamážit iežas professorii Knut Bergslándii, gean barggu son lea máŋga suorggis joatkán. Son lea leamaš mielde doaimmaheamen Bergslándii 70-jagi riepmočállaga (Brendemoen ja earát 1984). Dasa lassin lea son maid leamaš mielde doaimmaheamen ávvučállaga professor Juho-Niillasii, Nils Jernslettenii mii almmuhuvvui *Sámi dieđalaš áigečállaga* nummirin 1/2004.

Ole Heandarát lea maiddái doallan ovdasága ja čállán artihkkala «Knud Leem som utforsker av samisk språk og kultur» (Magga 2003). Knud Leem

2 Mu jorgalus suomagielas: «Paras kielioppi on se, jossa runsas, luotettava ja hyvin järjestetty aines itse puhuu puolestaan.» (Ravila 1951: 120).

(1697–1774) lei báhppa, miššoneara ja gielladutki gii riegádii 250 jagi ovdal Ole Heandaraga, oahpai sáme giela ja čálii vuosttaš sáme giel giellaoahpaid ja sátnegirjiid Norggas – hui stuorra ja vuđolaš girjiid, sullii Kárášjoga suopmana birra. Čállosis Leema birra bohtá hui čielgasit ovdan man alla árvvus Ole Heandarat atná dutkiid geat juo don doložis leat vurken dieđuid mat muđui livčče ollásit jávkan. Son duođaid ovdoša dan hirbmat stuora barggu man Leem lea nagodan 1700-logus bargat. Seammas son oaidná, ahte otná sáme giela dutkit ja studeanttat leat aiddo fal dákkár pionearaid mañisboahhtit. Nuppi eará čállosis dát bohtá ovdan vel čielgaseappot. Muhtumin orru, ahte sátni *lappologa* lea šaddan measta garrusátnin, go lea sáhka dološ dutkiid birra geain ledje maiddái eará beroštumit go atnit fuola sáme giela boahhteáiggis. Ole Heandarat ges čállá ná:

Vaikko sáme gielaid dutkan lea čađat gullan historjjálaš gielladutkama siskkobeallai, de dat lea buktán mielddis dutkanbohtosiid mat leat vearditmeahhtun divrasat buot giellabargguide. Mii berret leat hui giitevaččat buohkaide geat leat

bidjan ollu áiggi, muhtumat olles eallima, sáme giela dutkamii – das beroškeahttá, gohčodešgo mañit áigi sin lappologan dahje manin nu earán. (Magga 1985á: 72.)³

Ole Heandarat lea dovddus das, ahte son atná árvvus juohke áidna olbmo, ja dasa gullet maiddái lappologat. Dovddan iežan dan made olggobeale lappologan, ahte lean giitevaš dáid sániid ovddas.

Gielladutki beroštumit ja ulbmilat

Man dihte Ole Heandarat dasto lea bargan daid gielladutki bargguid maid lea alccesis välljen? Son lea bargan hui ollu, hui iešguđetlágan bargguid bokte – ii leat vejolaš namuhit go unna oasáža dain. Sáhttáge jearrat, leago juoga maid son ii leat bargan ja maid dat sáhttá su birra mitalit? Dasa gávdnoge iešalddes oalle čielga vástáduš: Lea hui ollu maid Ole Heandarat ii leat bargan gielladutkin. Son oainnat ii leat jur ollege dutkan eará gielaid go sáme gielaid. Ii, vaikko iešalddes su virgi Oslos lei virggálaččat suoma-ugralaš gielaid professoráhta, ja son máhttá sáme gielaid lassin mánga eará giela, hállá njuovžilit amas gielaid, suomagiela rájes spánskagiela rádjai, ja máhttá

3 Mu jorgalus dárogielas: «Selv om utforskningen av samisk språk hele tiden har stått i lyskretsen fra den historiske språkvitenskap, har den gitt resultater som er uvurderlige for alt arbeid med språket. Vi står i stor takknemlighetsgjeld til alle dem som har brukt mye tid, noen hele livet, i den samiske språkvitenskapens tjeneste enten de kalles lappologer eller noe annet av ettertiden.» (Magga 1985á: 72).

sihkkarit lohkat ja analyseret mánga eará giela maiddái.

Ole Heandarát lea dutkan rievtti mielde dušše sámegielaide. Son lea bargan gielladiehtaga siskkobealde aistton dan Johan Turi «visot sámii bargguid», muhto dakko mannet maid gielladutki rájáj. Dušše eanet abstrákta ja politihkalaš dásis son lea čállán maiddái eará unnitlogugielaid bohteáiggi hástalusaid birra (omd. Magga & Skutnabb-Kangas 2003). Muđui sáhttá lohkat ahte son lea álo fokuseren dasa, man son lea álggu rájes máhttán ja dovdan buoremusat – sámegillii. Son lea maid čielgasit lohkan, ahte juohke goaikkanas sámegillii lea dehálaš giela ovddideamis. Dalle lea dieđus lundolaš, ahte son lea geavahan iežas juohke goaikkanas sámegillii, juohke láhkai.

Vurdojuvvon dutki

Dá lea oanehis čoahkkáigeassu das, mo sáhttit oaidnit Ole Henrik Magga rolla ja mearkkašumi sámegiela dutkin. Loahpas sáhttit vel oktii máhccat sámegiela dutkanhistorjái, 70 jagi maŋos. Dan áigge ii lean oidnon vel jur oktage sámii gielladutki, muhto daidda lei stuorra dárbu. Konrad Nielsen (1875–1953) lei 72 jagi boaris, ja čálii muhtun

artihkkala sámegiela pronomínála báikeadvearbbaid birra (Nielsen 1947). Fáddán ledje earenoamážit sámit *gokko*, *dakko*, *dákko*, *diekko*, *duokko* ja *dokko* – dákkárat leat sámegielas eahpedábalaš ollu. Vaikko duon čállosis lei rievtti mielde sáhka giellaoahpa birra, de Nielsenis lei heahti go eai lean doarvái dutkit geat sáhtte joatkit su bargguid. Nu mo juo guhká dan ovdal, dát lappologat balle ahte áiggit ledje rievdamin, ja ollu mii gulai sámegillii ja sámii kultuvrii lei jávkamin. Dan dihte son šuoahkihii iežas čállosa loahpas ná:

Dán dáfus maiddái ferte áiggit fuolahit materiála ja lea dehálaš ahte das guhte dan galgá dahkat leat sihke fágalaš ja gielalaš gálggat. Sávvamis ii mana guhká ovdal go mis leat sihke dán barggus ja giella-bargguin eanet bargit geain lea sámegiella eatnigiellan. (Nielsen 1947: 68.)⁴

Nielsen čálii dán sávaldaga jagis 1947, ja orru ahte dása bodii jođánit vástáduš. Moaddelogi jagi maŋnelis Ole Heandarát lei sámegiela studeanta Oslo universitehtas, ja dan rájes son lea joatkán Niensena barggu dál juo measta vihttalogi jagi.

4 Mu jorgalus dárogielas: «Også her gjelder det å være ute i tide for å få tatt vare på materialet, og det er av viktighet at de som skal gjøre det har både faglige og språklige kvalifikasjoner. Forhåpentlig vil det ikke vare lenge til vi både her og i dialektarbeidet får flere arbeidsdeltagere som har lappisk til morsmål.» (Nielsen 1947: 68).

Gáldut

- Aikio, Samuli 1987: Yksi mieli, yksi kieli. – *Virittäjä* 91: 457–490.
- Bergsland, Knut & Magga, Lajla Mattsson 1993: *Åarjelsaemien-daaroen baa-koegærja. Sydsamisk-norsk ordbok*. [Indre Billefjord]: Idut.
- Brendemoen, Bernt & Hovdhaugen, Even & Magga, Ole Henrik (doaimm.) 1984: *Riepmočála. Essays in honour of Knut Bergsland presented on the occasion of his seventieth birthday*. Oslo: Novus.
- Eira, Inger Marie Gaup & Magga, Ole Henrik & Eira, Nils Isak 2010: Muoh-tatearpmaid sisoallu ja geavahus. – *Sámi diedđalaš áigečála* 2/2010: 3–24.
- Magga, Ole Henrik 1975a: Forskningsarbeidet ved Samisk-etnografisk avdeling, Tromsø museum. – Rolf Kjellström & Tom G. Svensson & Ole Henrik Magga & Asbjørn Nesheim (doaimm.), *Sameforskning i dag och i morgon: rapport från symposium rörande den samiska kulturen, 19–20. november 1973 i Nordiska museet*. Nordiska museets jubileumssymposier. Stockholm: Nordiska museet. 115–119.
- Magga, Ole Henrik 1975á: Samisk språk og Samisk språknemnds arbeid. – Arne Hamburger & Ståle Løland & Bertil Molde (doaimm.), *Språk i Norden 1975. Årsskrift for språknemndene i Norden*. Oslo: Cappelen. 37–51.
- Magga, Ole Henrik 1976: *Samisk fonetik. Dialektlære. Innføring*. Alta: Lærerutdanningen i Alta.
- Magga, Ole Henrik 1978a: *Lokative lætsetninger i samisk*. Dieđot 1/1978. [Guov'dagæi'dnu]: Sámi Institut'ta.
- Magga, Ole Henrik 1978á: *Oanehis sámegiell oahppa*. [Guov'dagæi'dnu]: Sámi Institut'ta.
- Magga, Ole Henrik 1978b: Samisk språk i skoleverket. – *Konferanse om samisk språk i skoleverket 23.–24. august 1978 på Kautokeino Turisthotell*. Samisk utdanningsråd. 28–35.
- Magga, Ole Henrik 1985a: Davvisámi čállinvuohki: čállinvuohkebargu 1973 rájis. – *Giella – dutkan, dikšun ja oahpaheapmi*. Dieđut 2/1985. Guovdageaidnu: Sámi Instituthtta. 42–67.
- Magga, Ole Henrik 1985á: Språkforskning og språkplanlegging i det samiske samfunnet. – *Acta Borealia* 2: 71–79.
- Magga, Ole Henrik 1986: *Studier i samisk infinitivsyntaks. Del I: Infinitivsetning. Akkusativ og infinitiv*. Guovdageaidnu: Sámi Instituthtta.
- Magga, Ole Henrik 1994: Knut Bergsland ja su bargu sámi báikenamaiguin. – *Sámi diedđalaš áigečála* 1/1994: 7–11.
- Magga, Ole Henrik 2002: Muhtun čuolmmat sámi cealkkaoahpas. – *Sámi diedđalaš áigečála* 1/2002: 59–69.

- Magga, Ole Henrik 2003: Knud Leem som utforsker av samisk språk og kultur. – J. R. Hagland & S. Supphellen (doaimm.), *Knud Leem og det samiske*. Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab. Skrifter 2, 2003. Trondheim: Tapir akademisk forlag. 29–43.
- Magga, Ole Henrik 2004: Veahkkevearbaid guossis fas. – *Juho-Niillasa 70-jagi beaivái. Sámi dieđalaš áigečála* 1/2004: 54–67.
- Magga, Ole Henrik 2012: Johan Turi čállin. – *Sámi dieđalaš áigečála* 2/2011 ja 1/2012: 49–65.
- Magga, Ole Henrik 2014: Lullisámegiela muohtasánit. – *Sámi dieđalaš áigečála* 1/2014: 27–49.
- Magga, Ole Henrik 2017: Sámegiella – Gollegiella. – *Sámis* 25: 6–8.
- Magga, Ole Henrik & Magga, Lajla Mattsson 2012: *Sørsamisk grammatikk*. Karasjok: Davvi Girji.
- Magga, Ole Henrik & Skutnabb-Kangas, Tove 2003: Life or death for languages and human beings – Experiences from Saamiland. – Leena Huss & Antoinette Camilleri Grima & Kendall A. King (doaimm.), *Transcending monolingualism. Linguistic revitalisation in education*. Lisse: Swets & Zeitlinger. 35–52.
- Nielsen, Konrad 1947: Utslag av lappisk spesialiseringstendens. De mange pronominalle stedsadverbier og bruken av dem. – Nils Lid (doaimm.), *Laponica. Studia Septentrionalia* III. Oslo: Aschehoug. 45–68.
- Ravila, Paavo 1951: Totuus ja metodi kielitieteessä. – *Virittäjä* 55: 113–122.

JUSSI YLIKOSKI
 Giellagas-instituhtta,
 Oulu universitehta
 jussi.ylikoski@oulu.fi